
Van de redactie

Doughnut Economics is de bestseller van de Britse wetenschapper en activiste Kate Raworth, waarin zij de klassieke veronderstellingen van de economische wetenschap bestrijdt en er een sociaal en duurzaam (de beide cirkels van de *doughnut*) alternatief tegenover plaatst. Met het boek wil Raworth de lezer een nieuwe manier van kijken naar de economische werkelijkheid aanreiken: dynamisch, holistisch, meervoudig, verworteld, ecocentrisch. Het denken over levensbeschouwing, religie en spiritualiteit (LR&S) vereist wellicht ook zo'n visie waarin de bestaande uitgangspunten over wat LR&S zijn, beogen en betekenen, vanuit andere invalshoeken worden bekeken.

Het onderzoek naar Meervoudige Religieuze Betrokkenheid (*Multiple Religious Belonging*, MRB) vormt in ieder geval zo'n andere invalshoek. De diversiteit aan LR&S is in onze samenleving exponentieel toegenomen. Die diversiteit vormt in de komende tijd een van de grootste uitdagingen voor de geestelijke verzorging. Steeds meer krijgen geestelijk verzorgers, in welk werkveld dan ook, te maken met gesprekspartners die niet dezelfde L, R, of S hebben als zichzelf. Daar komt bij dat mensen uit vaak zeer verschillende bronnen van LR&S putten en op basis daarvan een eigen (expliciete of impliciete) wereld- en levensvisie componeren. Deze ontwikkelingen vragen van geestelijk verzorgers een andere benadering van hun vak. Wat is onze *doughnut*, tussen welke cirkels bewegen wij ons?

De bijdragen van Anke Liefbroer en Joantine Berghuijs bieden hulp bij deze zoektocht. Zij beschrijven hoe in leven en werk van geestelijk verzorgers levensbeschouwelijke diversiteit een rol speelt. Geestelijk verzorgers blijken voorbeeldige kinderen van hun tijd te zijn. Meer dan gemiddeld (vergeleken met de Nederlandse bevolking) combineren zij in hun persoonlijke LR&S elementen uit diverse bronnen en tradities en staan zij in hun werk open voor mensen die dit eveneens doen. De beroepsgroep is ook diverser geworden, zo blijkt uit de bijdragen van Bart van den Bosse en Mustafa Bulut. Zij reflecteren op de praktijk van geestelijke verzorging respectievelijk vanuit een boeddhistisch en een islamitisch perspectief. In dit kader beschrijft de bijdrage van Peter van der Schaft een aanpak van groepswork in de GGZ waarbij hij erop vertrouwt dat die rijkdom aan diversiteit zich aandient binnen de juiste condities.

Dat deze ontwikkelingen in een breder maatschappelijk kader staan, daarvan getuigen het interview met de Belgische arts/priester Marc Desmet, het boekessay door Hans Scheper en de film- en boekrecensies (o.a. die over het boek *Onderworpen* van Michel Houellebecq en de film *I, Daniel Blake* van Ken Loach). Ook van dit kader dient een geestelijk verzorger zich bewust te zijn. De columns van Linda Modderkolk (de laatste van haar!) en van Brechtje Hallo, de beeldtentoonstelling van Gabriëlle van de Laak, het onderzoek van Hielke Bosma over pijn, en het gedicht van collega Eric de Rooij maken iets zichtbaar van de sensitiviteit voor de nieuwe ontwikkelingen.

We starten met een nieuwe rubriek, *De Etalage*. Hier kunnen geestelijk verzorgers grotere of kleinere projecten – geslaagd of mislukt, breed opgezet of zeer kleinschalig, doordacht of intuïtief tot stand gekomen – ‘in de etalage’ plaatsen. Ter inspiratie voor anderen. Een bijdrage in de zoektocht naar de *Doughnut Spiritual Care*. Als u een bijdrage voor deze rubriek hebt, aarzel niet om contact op te nemen met het redactiesecretariaat.

Tot slot: Hans Hamers heeft de redactie verlaten. Jamila Zacouri, o.a. voorzitter van de islamitische sector van de VGVZ, is toegetreden. Stap voor stap ontstaat er ook meer diversiteit (werkveld en sector) in de redactie.

Sjaak Körver. j.w.g.korver@uvt.nl